

«Ένας μεγάλος Δάσκαλος»: Το 1ο αφιέρωμα στο μακαριστό καθηγητή Χρήστο Γιανναρά του «ΕΝΟΡΙΑ εν δράσει...»

/ [Ενορίες](#)

Μας χάρισε ο Θεός έναν άνθρωπο που μας θύμισε τι σημαίνει εκκλησιαστική ζωή και θεολογία. Καιγόταν για την αλήθεια και δεν μπορούσε να μην πει αυτό το οποίο είχε. Δεν τον ενοχλούσε η κριτική ή η διαφορετική άποψη και είναι κοινή εμπειρία όσων τον γνώρισαν, ο δυναμισμός της οπτικής του και η αποδοχή της διαφορετικής άποψης.

Εκδήλωση αφιερωμένη στο μακαριστό καθηγητή **Χρήστο Γιανναρά** πραγματοποιήθηκε την Κυριακή 1 Δεκεμβρίου στο πλαίσιο του προγράμματος «ΕΝΟΡΙΑ εν δράσει...», του Ιερού Ναού Ευαγγελιστρίας Πειραιώς. Το αφιέρωμα ήταν το πρώτο που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος με την επόμενη εκδήλωση να έχει προγραμματιστεί για την Κυριακή 22 Δεκεμβρίου.

Στην συζήτηση συμμετείχαν ο Πρωτοπρεσβύτερος **π. Νικόλαος Λουδοβίκος**, Συγγραφέας, Καθηγητής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, ο Πρωτοπρεσβύτερος **π. Ανδρέας Ανδρεόπουλος**, Καθηγητής του Πανεπιστημίου του Winchester, ο **κ. Norman Russell**

, Καθηγητής Πατρολογίας και Βυζαντινής Θεολογίας, Επίτιμος ερευνητής του Πανεπιστημίου της Οξφόρδης, μεταφραστής των έργων του μακαριστού στην αγγλική γλώσσα και ο **κ. Σωτήρης Μητραλέξης**, Ερευνητικός εταίρος στο Πανεπιστήμιο του Λονδίνου. Την εκδήλωση συντόνισε ο Πρωτοπρεσβύτερος **π. Σπυρίδων Τσιμούρης**, Θεολόγος.

Η αφιερωματική εκδήλωση στον μεγάλο Δάσκαλο και Φιλόσοφο Χρήστο Γιανναρά, έναν άνθρωπο που μας χάρισε ο Θεός και μας θύμιζε τι σημαίνει εκκλησιαστική ζωή και θεολογία, πραγματοποιήθηκε σχεδόν τρεις μήνες μετά την εκδημία του. Και οι τέσσερεις συμμετέχοντες αγάπησαν τον μακαριστό Δάσκαλο, ο καθένας από την δική του πλευρά και μέσα από αυτήν κατέθεσαν τις εμπειρίες και τις θέσεις τους για το πολύ σημαντικό έργο του.

Κοινός τόπος της συζήτησης ήταν ο τρόπος αποδοχής του άλλου, αλλά και η επιμονή του μακαριστού στην κριτική σκέψη. Καιγόταν για την αλήθεια και δεν μπορούσε να μην πει αυτό το οποίο είχε. Δεν τον ενοχλούσε η κριτική ή η διαφορετική άποψη και είναι κοινή εμπειρία όσων τον γνώρισαν, ο δυναμισμός της οπτικής του και η αποδοχή της διαφορετικής άποψης.

Πρωτοπρεσβύτερος π. Ανδρέας Ανδρεόπουλος

Η πρώτη επαφή του π. Ανδρέα Ανδρεόπουλου με τον Χρήστο Γιανναρά, ήταν μέσα από τα βιβλία του μακαριστού, όπου η σκέψη του ήταν δυνατόν να φωτίσει αδιέξοδα και να ανοίξει διαφορετικούς δρόμους.

Μέσα από το προσωπικό και ακαδημαϊκό του ενδιαφέρον διοργάνωσε συνέδριο στην Οξφόρδη αναφορικά με τη σκέψη του Χρήστου Γιανναρά, που έγινε η αφορμή της προσωπικής γνωριμίας μαζί του και μέσα από τη σχέση που αναπτύχθηκε να καταστεί μέτοχος των προβληματισμών και της σκέψης του.

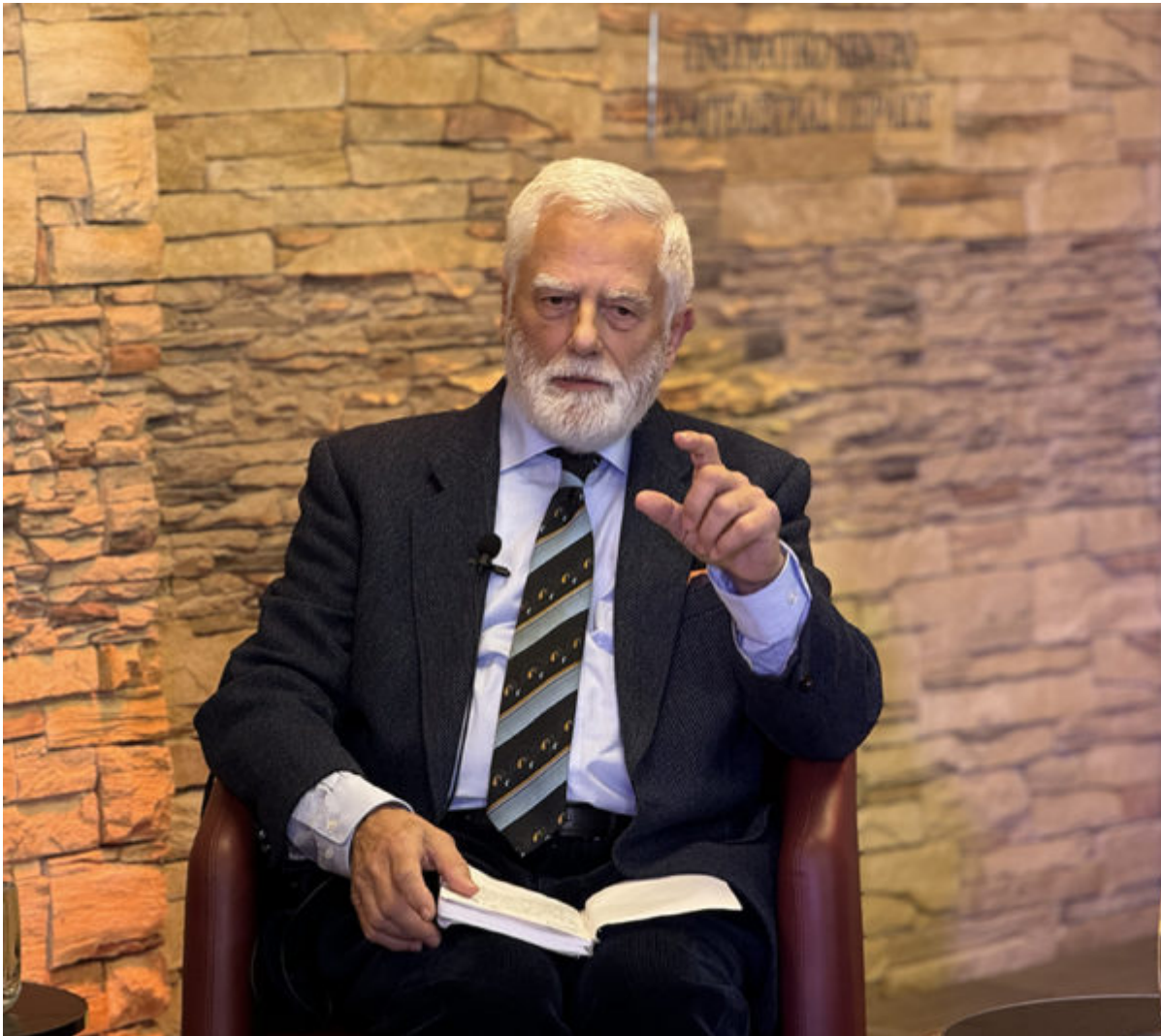
«Εκτός από τον πολύ κοφτερό λόγο και το πολύ αυστηρό πνεύμα όταν ήθελε να είναι, είχε και μία πολύ γενναιόδωρη προσωπικότητα, κάτι που μένει μέσα στις καρδιές μας. Για την σύγχρονη ελληνική σκέψη είναι ένας δομικός λίθος, ήταν ανοιχτός στην διαφορετική άποψη και δεν την περιφρονούσε αλλά θα δούλευε μαζί της.»

Norman Russell

Ο κ. Russell έχει μεταφράσει 10 έργα του Χρήστου Γιανναρά στην αγγλική και

αυτό το οποίο επεσήμανε είναι ότι ο μακαριστός είχε μία αποστολή, γιατί κατάλαβε την φιλοσοφία σαν ένα κλειδί που μπορούσε να ανοίξει τα πλούτη της ορθόδοξης παράδοσης.

Συναντώντας ο Γιανναράς τα έργα του Χάιντεγγερ βρήκε σε αυτά την κεντρική ιδέα ότι το «είναι» δεν είναι ένα οντολογικό αντικείμενο, αλλά είναι σχεσιακό, εκφράζεται σε σχέσεις με άλλους και άλλα. Η πεποίθηση του ήταν ότι τα κύρια φιλοσοφικά ερωτήματα μπορούσε να τα ερμηνεύσει υπό το φως της εκκλησιαστικής εμπειρίας.

Μέσα από τις μεταφράσεις των έργων του, το αγγλόφωνο κοινό μπόρεσε να γνωρίσει τη σκέψη του. Ο κ. Russell αναφέρθηκε στο έργο του μεταφραστή και τις δυσκολίες που είχε η μεταφορά της σκέψης του μακαριστού σε μία άλλη γλώσσα.

«Είχε ένα πάθος για την αλήθεια που είχε δει. Εμφάνισε μία θαυμάσια σύνοψη του χριστιανισμού σαν την γνωστική εμπειρία της αγαπητικής σχέσης, της πίστης, εμπιστοσύνη, της αυθυπέμβασης και της αυτοπροσφοράς. Και αυτήν την όραση του ήθελε να δώσει στον κόσμο σε παγκόσμιο επίπεδο και να μοιραστεί αυτό που βρήκε

.»

Πρωτοπρεσβύτερος π. Νικόλαος Λουδοβίκος

Ο Γιανναράς είναι ένας άνθρωπος που εκτιμάται μέσα σε ένα μάκρος χρόνου, παρατήρησε ο π. Νικόλαος Λουδοβίκος, και εξέφρασε την πεποίθηση του ότι ήταν θύμα της απώλειας της καθολικότητας του νεοελληνισμού και ταυτόχρονα κάποιος που το ανέλαβε αυτό με τον τρόπο που μπορούσε καλύτερα.

«Δεν του φτάνει η στρατωνισμένη ευσέβεια που γνώρισε και βλέπει ότι ο σύγχρονος κόσμος έχει πάει πολύ μακριά σε σχέση με αυτό που ο ίδιος ο ελληνισμός φαινόταν να έχει διανύσει και στον χώρο τον ελληνικό δεν παράγεται πια τίποτα συγκλονιστικό.»

Ο Γιανναράς ουσιαστικά ήταν ο προάγγελος ενός νέου βήματος, το οποίο προετοίμασε και είναι αυτό που ο π. Νικόλαος ονόμασε χριστιανικό ελληνιστικό κόσμο. Αλλά για να γίνει αυτό έπρεπε να υπάρξει το ξεκαθάρισμα του ελληνικού κόσμου και αυτό είναι που έκανε ο Γιανναράς κάνοντας μία κίνηση απελευθέρωσης της ελληνορθοδοξίας προς τα έξω.

Ο μακαριστός ήταν ο πρώτος πραγματικός στοχαστής του νεότερου ελληνισμού σε πολλά θέματα όπως η εκκλησιολογία, η ηθική, ο ελληνισμός και προσπάθησε να διατυπώσει με δυτικούς όρους και χρησιμοποιώντας εκφραστικούς τρόπους της δύσης την παράδοση του.

Ήταν ένας άνθρωπος που αισθανόταν με όλη την ύπαρξη του τα προβλήματα και ήταν φοβερός και εύστοχος στις κρίσεις του, ήταν μη πληκτικός και η ζωντάνια του ήταν δώρο Θεού. Ο Γιανναράς είναι μεγάλος γιατί ανταποκρίθηκε μεγαλειωδώς στην εποχή του, συμπλήρωσε μεταξύ πολλών άλλων που ανέλυσε διεξοδικά ο π. Νικόλαος.

Σωτήρης Μητραλέξης

Ο ποταμός κειμένων του Χρήστου Γιανναρά είναι πλέον η δίοδος για να τον γνωρίσει κανείς μετά την κατά σάρκα κοίμηση του και ο κ. Σωτήρης Μητραλέξης θέλησε να τον παρουσιάσει ως Δάσκαλο και όχι μόνο μέσα από μία ατομική

μαρτυρία. Γιατί είναι πολλοί οι άνθρωποι που μεταμορφώθηκαν και εμπνεύστηκαν από την προσωπική σχέση μαζί του, ο οποίος πρωτίστως ήταν δάσκαλος και αυτή η μαθητεία αφορά πολύ κόσμο.

Ο κ. Μητραλέξης αφηγήθηκε τη γνωριμία με τον μακαριστό, τη σκέψη και κυρίως τη χαρισματική του παρουσία, που δεν ήταν ένα κενό χάρισμα, αλλά έκρυβε ένα ασίγαστο πάθος. Και ένα από τα πολύ βασικά μοτίβα της σκέψης και του λόγου του, ήταν η γνώση όχι ως παράδοση πληροφορίας αλλά τελικά ως μετοχή και ο Γιανναράς δεν έκανε ποτέ ιεραποστολική απολογητική.

«Αν η γνώση είναι μετοχή, εξ' ορισμού προκύπτει βήμα-βήμα, στη δυναμική μιας σχέσης. Κι εκεί μαθαίνεις ότι η αλήθεια είναι ένα πρόσωπο το οποίο το γνωρίζεις δυναμικά, κάτι που δίδασκε ο Χρήστος Γιανναράς. Κι εκεί βλέπει κανείς πως μία μαθητεία μπορεί να σου αλλάξει τη ζωή, όπως άλλαξε τόσων ανθρώπων.»

Αναφορικά με το αν ο Γιανναράς ήταν φιλόσοφος ή θεολόγος, ο κ. Μητραλέξης τόνισε ότι στα πραγματικά μεγάλα πνεύματα, και ο μακαριστός ήταν τέτοιος, αυτές οι διακρίσεις καταρρέουν. Κάποιος μπορεί να είναι πάρα πολύ βαθύς θεολόγος, πάρα πολύ βαθύς φιλόσοφος και επιδραστικός δημόσιος διανοούμενος και να μην υπάρχει κανένα πρόβλημα με όλα τούτα.

Πέρα από την φοβερή επίδραση που είχε και με έναν τρόπο άλλαξε την ελληνική κοινωνία, είναι αδύνατο να μιλήσει κάποιος σήμερα για ορθόδοξη θεολογία και να μην μιλήσει για τον Χρήστο Γιανναρά.

Κάποιος που τον γνώριζε μόνο από τις επιφυλλίδες του, μπορεί να τον φαντάζεται ως έναν άνθρωπο που στην φυσική του παρουσία θα ήταν οργίλος, παρατήρησε ο κ. Μητραλέξης, αλλά η έκπληξη και η ανεκκλάλητη χαρά όσων τον γνώριζαν ήταν το πόσο θερμή, γενναιόδωρη, αγαπητική προσωπικότητα ήταν πάντοτε.

«Αυτό ήταν πραγματικά μία εμπειρία που, αν μη τι άλλο και πέρα απ' όλα τα άλλα, σε έκανε να θέλεις να έχεις και την πίστη που έτρεφε αυτόν τον άνθρωπο, αφού παράγει αυτήν την φυσική παρουσία. Και βέβαια αυτή τη μεταδοτική φλόγα και το ασίγηστο πάθος.»

Ο Χρήστος Γιανναράς μας έφερε εκ νέου τη δυνατότητα να βλέπουμε και να ζούμε την θεολογία «ως όλον», μία θεολογία οργανικά συνδεδεμένη με το όλο της ζωής. Ο Γιανναράς κέρδισε αυτό το χάρισμα μέσα από την επίπονη εμπειρία της δουλειάς του πνεύματος, μέσα από σπουδές, από σκέψεις, μέσα από την παρατήρηση της καθημερινότητας, τόσο βαθιά που του έδινε να βλέπει καθαρά. Γι' αυτό και αποδείχθηκε ένας μεγάλος δάσκαλος και αυτό επιχείρησε να καταδείξει η αφιερωματική αυτή εκδήλωση.

Του Σταμάτη Μιχαλακόπουλου / Ι. Ν. Ευαγγελιστρίας Πειραιώς
